

حيات

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکي ياننده کی دائرة

استانبول بوروسی :

استانبولده ، آنقره جاده سنده ۸۷ نومروده
دائرة مخصوصه

نفسی هر برده ۱۵ غرورده

سنه لکی پوسته ایله ۷,۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۷,۵ دولار)

ایوه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

میار دامامیار ... دیار داهایر و حیات قاتلم ...
- نیجه -

صافی : ۷۳

آنقره ، ۱۹ نisan ، ۱۹۲۸

۳ نجی جلد

مصححه

دیل قونفره سی ؟

لسان مسئله لرنده صلاحیتدار عدایدر . هله برارده معلمک و محررک ایدنلر ، یاخود لسانیاته طائد بش اون کتاب او قویانلر بو ایشده متخصص کچینیرلر . بونلردن باشقا بر طاقم ذوات داهایر و اردرکه جدأ بویوک غیرت صرف ایدرکه بیللرجه چالیشمشلر ، بر جوق شیلر طوپلامشلردر : مثلاً « بدروس کرسته جیان » افندی اسمنده چالیشقان بر آدام ، بیللرجه چالیشهرق تورکجه نك اشتقاقی لغتی دییه فرانسزجه بر اثر چیقارمشدرکه ، « تورکیات » مجموعه سنك ایلک جلدنده بوندن بالخاصه بحث ایتیش و « اصولسز » مساعینك نه قدر بویوک اولورسه اولسون افلاس ایله نتیجه له نه جکئی ، علمك تر قیسنه اصلا یاردیم ایدم . میه جکئی کوسترمشدم . ایکنجی بر مثال : « مصرلی مصطفی نورالدین بك » اسمنده بر ذات بیللرجه چالیشهرق تورکجه نك معظم بر قاموسنی یاپمیش ، حتی بعض آرقاداشلر مزبو ذاتك « بویوک بر عالم » اولد . یغندن بحث ایتیشلر ؛ مقاله لر یازمشلر ؛ حالبوکه فرانسز مستشرق « ژان دونی » بو ذاتك لسانیات اساسلرینه و قوفی اولمایان اسکی شرق اصولنده بر اشتقاقی اولدیغنی یازیور ... اوچنجی مثال داهایر : جدأ اوزون مساعی محصولی اولار ق یازیلان و اخیراً ایلک جلدی انتشار ایدن بویوک بر تورک لغتک مقدمه سنی او قودم ؛ بوراده تورک لهجه لری حقنده ویریلن معلومات ، نه یازیق که ، بوندن بر عصر اولکی معلوماتدر ؛ بر عصر دن بری تورک فیلولوژیسنه طائد الده ایدیلن نتیجه لر دن ،

و مفید نتیجه لرده چیقامازمی ؟ ایشته ، صراحتیه جواب ویریله سی لازم بر طاقم سؤاللر ! ..
بنم قناعتمه کوره بزده بر « دیل قونفره سی » طوپلامق شویله دورسون ، درت بش کیشیلک بر « دیل هیئت » یاقیق بیله امکالنسزدر . چونکه ، بویله بر هیئت اعضاسنك ابتدا « لسانیات » علمنه ، ثانیاً تورک فیلولوژیسنه تماماً اوروپائی - یعنی « اصولی » - بر صورتده واقف اوله لری شرطدر . تصادفاً له کچن بش اون کتابدن ایدینلمش درمه چاتم ، اصولسز ، انسجامسز معلوماتله بویله ایشلر قاقیشمق ، معناسز و نتیجه سز اولور . مملکت مزده یوقاریکی اوصاف و شرائطی تمامیه حائر بش کیشی بولامایز . قارئلر مزدن بعضیلری بلکه پک مشکل پسند داوران دیغمزده ، دیل انجمننه اعضا اعضا اولاجق آداملرک مثلاً « اوروپانك متوسط درجه ده طالمیری » مرتبه سنده بولونمهنی ایسته . دیکمزده حکم ایده جکاردر . آچیقجه سویله میم که طو تدیف مقیاس ، اعظمی نسبتده متواضعانه در : اوروپا دارالفنونلر نده لسانیات او قویان جدی ، چالیشقان ، قابلیتلی بر طلبه نك اوچ درت سمنه ظرفنده ایدینه بیله جکی سیسته ماتیک معلوماته و اصوله مالک انسانلر بولورسه ق ، باشلانغیچ ایچون کافیدر ؛ و آنجاق بوجنس انسانلردن مرکب متجانس بر هیئت ، مشر بر ایش یاپه بیلیر . حالبوکه ، بوکون ، بوشرائطی حائر بش آدامه مالک دکلز .
بزده او قویوب یازمه بیلن هر کس کندیسنی

بش اون کون اول غزته لر مزك برنده معارف و کالتنك بویاز بر « دیل قونفره سی » طوپلایه جغنی ، بوتون لسان متخصص و معلملرینك اشتراکیله طوپلانه جق اولان بو قونفره ده لسان مزه طائد بوتون مسئله لرك ، « حرف » ، صرف ، املا ، لغت « مسئله لرینك مذاکره و انتاج ایدیه جکئی او قودم . معارف و کالتنك بویله بر تشبثده بولونه جغنی هیچ تخمین ایتیمورم . فقط ، مادامکه اورتهیه بویله بر روایت چیقاریلمشدر ، بونك نه درجه یه قدر قابل تطبیق و مشر اولابیله جکئی دوشونمك فایدا سز اولماسه کرکدر .

علمی مسئله لر حقنده مذاکره و مناقشه ده ، فکر مبادله سنده بولونمق مقصدیه ، هر هانکی علم شعبه سنه منسوب انسانلرک طوپلانمهنی ، جوق مفید بر شیدر . هر مملکتده بو کبی صرف « ملی » - یعنی ، ساده جه بر ملتک طالمردن ترکب ایدوب بین الملل بر ماهیتی حائر اولمایان - علم قونفره لرینك صیق صیق طوپلاندیغنی دویارز . بزده ده ایکی دفعه طوپلانان « ملی طب قونفره سی » بوجنس اجتماعلره کوزهل بر مثالدر .

او حالده ، « لسان مسئله لری » کبی اداری تدبیرلره دکل آنجاق علمی صلاحیتلرله حل اولونه بیله جک برایش ایچون بر « دیل قونفره سی » طوپلامق نه دن مفید اولماسون ؟ معارف و کالتی نه دن بویله بر تشبثده بولونماسون ؟ بویله بر قونفره ده کی مذاکره و مناقشه لر دن بر طاقم عملی

تاریخ و مؤرخان

— ۹ —

لاتین مؤرخان

تیت - لیو

روما جمهوریتک کماله کله سی لازمدی ؛ فقط اونک آفاقده بر تصویب یابیلیمک ایچین بویوک واحترامه شایان اولماسی ده لازمدی . نهایت ، مودهل حاضر اولور اولماز ، رسام کندی کوستردی ؛ اورسام ده ، تیت - لیو اولدی .

تیت - لیو ، عیسادن ۵۹ سنه اول (پادو) ده دوغدی : عیسادن اول ۲۶ سنه لربنه دوغرو یازمایه باشلادی ؛ (روما) نك منشأ لربنه قادارجیقان تاریخی ، عیسادن ۹ سنه اول وفات ایدن دروزوسك اولومنده دورر . تیت - لیو ، عیسادن ۱۶ سنه سوکرا (پادو) ده اولدی ، اساساً اورایه چکیلیمشدی . بو تاریخلری نظر دقته آلیکز : بو تاریخلر ، (روما) نك بناسندن اعتباراً تاریخی صایقندن واز کچیلرک ، عیسانك تولدنن اعتباراً صایمایه باشلانیدینی دوره عائددر ؛ بودور ، قدیم عالمه یکی عالم آراسنده بر قوپوردور .

تیت - لیو ، چه زارک معاصری ، آوغوستوسك محرمی ، هوراس ایله ویرژیلک آرقاداشیدر . او ، (روما) بی شوکت وعظمتنده کوردی ، حالا حرایکن طانیدی ؛ فقط خرابی به شاهد اولدی ، انحطاطی آکلادی .

تیت - لیو رومالی دکلدور ، ایتالیای ، سیز آلپه نلی در ؛ روما ایله چارپیشدقدن سوکرا ، اونک بویوندروغی آلتنه کیردن ، اونک اسارتنه آلیشان ، اونی سوهن ، قوتدن زیاده عظمتله آله ایدیلن ، وحدته داخل اولان ، خلاصه ، ایکنجی درجه ده کی قوملر ایچین بو معظم وجودک اقسامندن اولقدن باشقا سلامت بولی اولمادیقنی آکلایان قوملرک اولادیدر .

بوصوک رومالیر ، کندیلرینک وجوده کتیرمه . دکلری بروطنله مغرور ، رومالیرک اک آتشلیلری اولدیلر ؛ چونکه اونلرک صداقتلری براتخایدن نشأت ایدیوردی . (مانطو) لی ویرژیل ، (پادولی) (تیت - لیو : « Deus nolis haec otia fecit » یعنی « الله بزه بوراحتی بخش ایتدی » سوزینی جانندن تکرار ایدیورلردی . اونلر رومانی ، روماصلحنی ، روما نظامنی سویورلردی .

تیت - لیو (بلده) نك تاریخی یازارکن ، یابدینی شیثک مشهوریدر ؛ او ، جهانه معظم برمثال کوسترمک ایسته دی : (روما) ناصل بو بودی و رفاهه نائل اولدی ، خرابیسته دوغرو ناصل یورودی ، و اکیلدی ؟ دنیا یوزنده هیچ بر زمان بویله بر تاریخ اولمادی ، و بو تاریخ ده تیت - لیو قادار اهل بر باشقاسی طرفندن یازیلامازدی . تیت - لیو

محاربلی ؛ تارلا کنیشه نك ، صابان صاحبی اولمق ایچین میدانه آتیلشلردی . داهاسوکر ایلك عرب دولتنك تشکله اولدوغی کیبی روماده « غنیمت » ک تقسیمی مسأله سی ؛ اهمیتلی کورولتورله سیبیت ویرمشدی ، (لیویوس) . اویله آکلایلیورک : ایلك زمانلرده هرابکی سنه ده بردقه خلقک برقمه « غنیمت » توزیع اولونمشدر . داهاسوکرالری « غنیمت » ک نفوذ صاحبی ولایت اوردولرنده قالماسی ، واردانک - بزده یاقین زمانلره قادار دوام ایدن - اعشار سیسته می شکله نك تأمین ، مختلف ثروت طبقه لریک تشکله مقابل سفاک و ضرورتک آرقاماسی ؛ روما دولتنك طالعه نده جوق بویوک بررول اوینیور . ایلك خرسیتیانلق دورنده روما ، خارجی پارلاقفته رغماً ، شدتلی اقتصادی و سیاسی بحرانلر ایچنده در . اُسکی زمانک نهایتلرینه

کسینتی

یولز دوشنبه آغاچقلره
قلبی آچشدم اوکا بر آره ؛
یل اولدم ، قاریشدم اُسن روزکاره ،
سیل اولدم ، کوبورهن چایه دوکولدم .

سمه بر دعا تأثیری واردی ،
کون کوردی قارا کلک بر اقق آردی ؛
عمرنده برکره اوگوز یاشاردی ،
عمریمده بن اوکون برکره کولدم ...

فاروق نافذ

دوغرو ، بوینه عقیق قالان اقتصادی و سیاسی اصلاحات تشبیلرینه شاهد اولوبورز . حیاتک تحمل ایدیلر اضطرابلرینی یاشایان صنف (ایشجیلر ، اسیرلر) ؛ رومانی مشهور فرانسیز شاعرینک unique objet de mon ressentiment ی حالنده کورویور . اساساً فتوحات ؛ رومانی قوزموپولیت یامیشدر . روما ؛ اک قدرتلی دورنده اک بویوک ضعفنی افشا ایدیور . وجوده کتیردیکی حقوق ، واقعا رومانک حقوق اولوبور ؛ فقط رومادولتنک بوتون بنیه سی قاورایامیور . رومالیر ، واقعا دولت قانون اساسیسی دنبلهن حقوق ایله دیگر اصرلری بری برندن آیریورلر ؛ قانون اساسی ایچین rem publicam Constituere تعبیرینی قوللایدیورلر ، بونکله برابر بو تعبیرله افاده ایدیلن وضعیت جوق باشقادر . رومانک تام معناسیله برزمه دولتی اولماسی ؛ مختلف تشبیلرک عقیق قالماسنه وکندیلککندن بیقیلماسنه سیبیت ویرمشدور .

م . رمی

ده کیل ، جمیعت حیاتک مختلف ضرورتلرندن دوغمش بر « واسطه » در . روما فتوحاتی ؛ روما ملکیتک مدافعه - یله جوق علاقه دارد . بواعتبارایله جیجه رونك دولت تلقیبی ؛ روما دولتنك تاریخی بنیه سی افاده ایتش اولوبور . ستوآ جیجه رونك حقوق تلقیبسنك اساسلرینی باشلانغیج نوقطاسی اولارق آلمق ایجاب ایدهرسه دیه ییلرزه ؛ روما دولتنك بر « جمیعت تشبیل » شکله نك محاکمه سی مختلف ایزلرله ایضاح اولونایلیر . بوخصوصده هرشیدن اول خاطرمنه « قانون یاقی صلاحیتی » نك تحدیدی تمایللری کله ییلر . قانون ؛ تحدید ایدیلش دولت صلاحیتی دیمکدر . « محدود بررول صلاحیتی » نه اطاعت ایسه روماده جانلی برسرکی حالنده در . دولت مؤسسه سی داخلنده برباشک principes حاکم اولماسی فکری ؛ بوسرکی ایله ایضاح ایدیلر . دولت « باش » ی ؛ بوصلاحیتی ، کندیسندن آلامشدر . اوکا بوصلاحیت ویرلمشدر . خلقک lex regia سی برشخصه « تفویض » اولونمشدر . بو اعتبارله باشده بولونان فرد ؛ عینی زمانده خلقی تمثیل ایدر . بو تاقی رونه سانس دورنده کندیسنه جوق بویوک برتأثیر ساحه سی بولشدر . رونه سانسك دولت و جمیعت تلقیبی ؛ روما موده له کوره ایشلنمشدر . اورتا زمانی تعقیب ایدن یکی دورک سیاسی فکریاتنده آله دولتی ده کیل ؛ روما تبیی ، روما حقوق و دولت ذهنیتی عامل اولمشدر . بز ، بوراده داهاسوکر ایضاح ایدرجکمز « لوق » ی مثال کتیره ییلرزه .

روما جمیعتک اقتصادی منفعتلره کوره انکشاف ایتش صریح برحقوق تلقیبی واردور . فعال و غیرفعال Civis sine suffragia وطنداش تلقیبسنده یابانجی ده کیلدر . بز ، بویوک فرانسیز اختلالنده قانون اساسی مناقشه لری یابیلرکن ملکیت صاحبی صنفک بو تقسیمه نه قدار بویوک بر اهمیت ویردیکی کورویورز . بونکله برابر ، روماده فردک سیاسی حقوق انکشاف ایتنمشدر . فرد ؛ زمانزده اولدوغی کیبی سیاسی « شخصیت » ده کیلدر . عیسا دینی ، روماده دولت دینی حالنه کلدکدن سوکراده روما اُسکی حقوق تلقیلرینه صادق قالمشدر . فرد ، یالکز معین برخصوصی حقوق جرجیوه سی داخلنده یاشامایه محکومدر . اونک خارجنده « هیچ » در . بیزانس دولتی ده فرده قارشى عینی وضعیتنده در . خرسیتیانلق دوری ؛ روماده فردک وضعیتینی مشکله شدیره ن « مؤمنلک و کافراک » کیبی عمومی حیانه مؤثر فرقلر وجوده کتیریور ، (نوی رات - اُسکی زمانک اقتصادی تاریخی) .

روما دولتنك سرعتله کنیشه مهنه سنده ، وطنپرورلکدن زیاده ، شخصی منفعتلرک ، عسکری تشکیلاتک بویوک تأثیری واردور . حرب ؛ او دورک تلقیبسه کوره ، عینی زمانده برقاذاج واسطه سیدر . (آریستوتله س - پولتیقه) . پارا ایتی ، تجارت غیرطبیعی ؛ یاغما ، آوجیلق ، بالیقچیلق ، حرب طبیعی مشغولتلدندور ، (آریستوتله س - پولتیقه) . لیویوس (Livius) زنکین غنیمتلره دونه ن محاربلرک نه بویوک بررول اوینادقلرینی آکلایور . اساساً ایلك روما

بالخاصه اونلری داهای مهیج قیلدی ایچین اگ جاذب شکلی آلتنده اراشه ایلمک عزیمدر .

تیت - لیو ، روما درامندن انسانی بر درس جیقامقدن عبارت اولان ایلمک پروژه سندن اصلا انحراف اتمهز . بودرامده ، حریت ایچین ویا حریت قارشی مجادله دن عبارتدر . ایسته مجادله نك ایچنده اولادیغیز حالده ، تیت - لیو ک بزم کندیمزه بیله حس ایدیلجهک برحاله کتیردیکی شی . رومانک قرالغه قارشی عنعنوی برنفرتی واردی ، وغبیدرکه ، اونی امپراطورلغه ، یعنی اویله برره ژیمه دوعرو سورو - کله دی که ، بورژیمده اداره مطلقه وراثت کینی یوزندن بر دقتاتوره تودیع ایدیلشدی . جهزار ، آوغوستوس ، بدایتده ، ولنداشلرک برنجیلریدی ؛ بولر ، جمهوریتی بند اتمک ایچین جمهوریت مازیسطرافلرینی اشغال ایدیلر ، جمهوریتی آله کچیرکچیرمده عو ایله دیلر . وقوعاتک بوشایان حیرت تبدلنک منشألری .. ایسته تیت - لیو ک بونون اثری بودر . بونک ایچین ، کندیمی آوغوستوسک محرمی اولقله برابر (تاریخ یازان انسانلرک قسم اعظمی کی) آریستوقراتیک نمایله مالک اولدوغی جهته ، جهزار ایچین شویله دیور : « او ، دنیایه کله لیمیدی ، کله ملیمیدی ، هانکیستک داهای ای اولاجنی بیلیمهز » .

تیت - لیو ، حکایه ایدر ؛ هم ای حکایه ایدر ؛ بیطرفانه حکایه ایدر ؛ فقط عین زمانده اقناع اتمک ایستدر ، مطمئن قیلدی ایستدر ، تاریخک تقدیرقوتنه مالک اولدوغی ایستدر : ایسته بونک ایچین ، زمان قدیمک کندی حقیقه دیدیکی کی in historia orator اوندن ناقلاک خطیلکه منجراولور . کتیلیه ن ، سالوست ایله تیت - لیو آراسنده بر مقایسه یابور ، دیورکه : « یونانستانه برابر تاریخ عو اولادی : سالوستی توکیدیدیه ، تیت - لیو هه رودوتنه مقیس طوعقدن هیچ قورقام . هه رودوت ، حکایه لرنده طاتلی برطرافت ، شفاف بر صفوت کوسته ریبور ؛ فقط الک زیاده ، نطق لرنده کی بلاغت سولنه بیله جک هر شیک فوقه یوکه لبور ، چونکه بونطقلر احواله وانسانلره اودرجه مناسب . بشری احتراصلر ، وبالخاصه اگ لطیف اولان احتراصلر ، اثرنده جانلانیور . کندیمده سالوستک شایان تقدیر ایمازی موجود دکله ده ، او بونی دیگر شیلرله تلافی ایدیور : بوسیدن سه رویلوس نوویارس دوعرو سویله بور : « بویکی مؤرخ بربرینه بکزه منلرسه ده بربرینه مساویدرلر » . قدما ، بزدن داهای زیاده ، خطابت قابلیتندن ذوق آلیرلردی ؛ چونکه خطابت اولرده ، بزده کندن زیاده ، عمومی حیاتک برواسطه سیدی . سویله مینی بیلیمک ، ایش یایماه قادر اولقی دیمکدی : یالکز ملکی حیاتک مأموریتلرینه ومازیسطرافلره دکل ، ایالت والیلک رینه ، عسکری یوکسک قوماندانلقلره ده خطابت سایه سنده کچیلریدی . بوسیدن عمومی حیاتک اوکره دن تاریخک ، بالضروره بلاغتی ده اوکره تمه سی لازمدی .

ایشلرک استلزام ایله دیدیکی محاکمه لری ، برهانلری ، ایضاحلری ، بواشلره اشتراک اتمش ، مجلس عقد ایش وقرارلر اتخاذ اتمش اولان انسانلره سویلمتک

تیت - لیو ، ناقلاک قرالیدر ؛ ملایم وبارق ، دقتی و ماهرانه اولان تشبیحاتی ، هیچ بر فعلی ، استفاده لی ویا صرف اکلنجه لی ، هیچ بر فائده لی تفرعانی قاجیرماز . نه کوستررسه کورولور ؛ نه ایضاح ایدرسه ، آکلشیلر ؛ او تصویر ایتدیکی وقت ، « انسان وقعه نك ایچنده در » . اوند ، پورتره لرینه حیات وحقیقله دولو بر پیسیقولوی و برن طبیعی

هانکیسی دوعرو ؟

« ای طوبراق ، حکمدلرک بنم ،
روغور »

انسان دیمش که :

بکا بوکون رام اولدی خلقت دین جانواور
بندن باشقه نه بابا ، نه ده حتی آنا وار !
اولسه دگر کهکشان کلوب بنم قوشاغم
چونکه دکر خدمتچیم ، چونکه روز کار اوشاغم !

نه ابدن قورقارم ، نه طانیرم ازلی
هر معبودک باشنی بن اوکچمه نه زلی
بکا کرچه دیورلر سنک اصلک مایعوندی
قط ایسته کوکله بنم آلم دوقوندی !
عصرلر وار هرالی یومروغمله قیرالی
بنم آرتق حاصلی ، یرک کوکک قرالی !

طوبراق جواب ویرمش :

انسان اوغلی ، سن آنجاق اوتانماز بر سفیلک
اوت بوسک عالمده ، باشقه برشی دکلسک !
قیصه جه سی برکوپیکسک ، همده اوپوز برکوپک
بوتون ایشک حاوامق ، سوکره یاتوب سورونک !
عظمتک بکامی ای قارشیمده قودوران
بنم سنک چیرکفله چامورکی یوغوران !
اوت ، فرصت بولورسه ک کاشانی یاقارسک
آه فقط نه جیفه سک آه نه ساخته وقارسک
نه طن ایتدک بنی سن ، کندک ایچین آنامی
کیه اوت بوچالم ، سنی قوسان بکامی ؟

فاضل احمد

برنفوذ نظر وارددر . بونون اشخاص آباق اوزرنده ، کیدر ، کلیر ، حرکت ایدر ، طبیی در - جسم وروح . ایسته ، بودوعرو اولقی الک زیاده ده مقنع ، تسخیرکار اولقی عزیمی درکه ، مؤرخه بر نوع بیطرفلق تأمین ایدیور . توکیدیدیمده اولدوغی کی اوندده بو عزم ، وقوعات نصله اونلری اویله کورمک عزیمی دکل در ،

اولاسه بیدی ، بشریت ایچین روما تاریخی نه اولاجقدی ؟ کندی ده دیورکه : « شبهه سز ، یا موضوعمک اهمیت حقیقه بن آلداندم ، ویاخود بوندن داهای اصل ، داهای مقدس ، ای عادتلری و یوکسک درسلری داهای مبذول ، کوتو احتراصلرله ، دبدبه نك ، طمعک استیلاسنه بودرجه اوزون مدت مقاومته مقتدر ، وکندیمده بک آز اولان و اولدوغی ده بک آز ایسته بیلن اقتصادک و قرق شرفی جوق کچ زمانلره قادر محافظه ابدن بر جمهوریت دنیاده کوروله دی . فی الواقع ، داهای سوکرا ، ثروت ، دبدبه ، حظوظ ، اغتشاش ، جمهوریتی کوجولندی ، وخرابی به معروض براقدی ... ایسته بو تاریخده ، بر جمهوریتک نه بی آراماسی ، ونه دن قورقاسی لازم کلدیکی ، هرایکیسی ده ، کوروله جکدر » .

تیت - لیو ، اوکره نك ایچین ، ایضاظه و عبرته خدمت ایچین ، یعنی ad narandum دکل ، فقط ad probandum یازار . ایانتدن کلن وحی اورامک شیوه سنی بیله محافظه ابدن بو (پادو) لی ، احتمالکه شهرده دوغان وصاف عرقدن بررومالینک یاباجندن داهای فضله ، کوردیکی و تقدیر ایله دیدیکی شیلردن متحیردر ؛ کندیمده هیچ بر ریبیلک ، هیچ بر استهزا یوقدر ؛ چالیشقان ، جدی ، قالددر ؛ کندی مسقطر آسندن بر خطابت موهبه سی ، « لبی بر مبذولیت » ، بر صفوت و بر عفت کتیر مشدرکه ، بولر اوندن هیچ آیریلما یاجق در . او ، بومعظم مساعی به اویله بر شطارتله باشلا یورکه ، بر ، بک نفده بونون روما تاریخی حکایه ایدیور . افسانه لر ، معبودلر ، قرالر ، کاهنلر ، کهانلر ، قهرمانلق ایشلری ، محاربه لرک قابالنی ، دینی آیینلرک عظمتی ، دیندارلقلر و دینسزلکلر ، بویوک صداقتلر و بویوک جنایتلر ، رومالی نامنی اورنایه جیقاران هرشی ، رومانک عظمتی انتاج ایله بن هرشی ، بونلرک هپسی اونکدر ، اوندن جیقمادر .

ایسته یورکه ، اخلاف یالکز روماده یاپیلان شیئی دکل ، فقط (روما) ده و (روما) حقیقه سویلمش اولان شیئی ده کندیمده اوکره نسین . بوجهتجه او ، توکیدیدیمدن زیاده هه رودوتنه بکزه ده اوند توکیدیدیمک نه یوکسک محاکمه سی ، نه کتومانی ، نه ده اداره سی واردر ؛ او ، نه دولت آدامی ، نه ده ، دوعرو سنی سویله مک لازم کلیرسه ، بر سیاسی آدامدر ؛ محرر لکی صنعت ایدیمش بر آدام ، بر خطیبدر . تاریخی ، داهای دوعروسی « ایکنجی آلدن » یازیلشدن : طوبلار ، واونی ده صافلاماز ، حتی : « بندن اول کلن بونون مؤلفلری تعقیب ایتدم » دییه یازیور . فقط اقتباس ایدرکن ده ، سچدر ؛ حکایه سنده دائما دراماتیک بر جاذبه ، و بر ماهیت و برن بر مؤثریت ذوقله سچدر . نقل ایدرلرکه ، (اسپانیا) ده (غاده س) لی بر همشهری صرف اونی کورمک ایچین (روما) به قادر کلش ، کندیمدن کوردکدن سوکرا ، دونوب کیمش ...

تیت - لیو قارشی بوا احترام ، شخصنه اولدوغی قادرده اثرینه در . مؤرخ ، دنیایه بشریت ایچین بوقادر شانلی بر تاریخی تقدیم ایدرک ، جهان اتمش اولدوغی خدمتدن دولایی ، صاف ایالتینک نظرنده بویوکدی .

اون ايلكنجي شارل وخطمان مازەبا

تاريخي بحث :

۴

بولتاۋايە دوغرو

مع مافيه اتخاذايدىلن تدابير ، ساده جه تدافى ماهيته ابدى . بادشاه و صدراعظمى روسيه ايله بوزوشنى موافق بولمايۇرلر ، قرال حقنده مسافر پرورلكك ايجاباتنه رعایت ايتمكله برابر چارى ده داريلتمق ايستمه يورلردى .

چارده شمالده كياشنى يتيرمه دن ، بولتاۋا غالييتك نمره لرني تماماً اقتطاف ايتمه دن جنوبده يكي و اهميتلى بر غايه احداثه متايل ده كىلدى ، توركيه ايله صلحك تجديدينى و ايكي دوات آراسنده اختلاف موضوعى اولان مسئله لرك حلى آرزو ايدىوردى . بونك ايجون تولستوي نى استانبول كوندردى . چارك بومر اجعتى اوزرني باب عالي ، ديوان هايون خواجه لرندن حسين پاشا زاده الحاج محمد افندي نى مذاكراته مأمور ايتدى . مع مافيه مذاكرات - ايكي طرفك ده صلحي آرزو ايتمه لرنيه رغماً - قولايقله نتيجه لانه مەدى : چونكه روس سفيري ، صلحك تجديدي تكليفه مربوط اولق اوزره اسوچ قرالتك توركيه دن اخراجى و مازەبانك كندىلرنيه تسليحى طلبلرني ايلرى سوريور ، باب عالي ده ، دولك شرف و حيثيتى خلاصه ايتمه دن ، بولتلك اسعافه امكان كورمه يوردى .

روسلر بو مسئله ايجون بابا طاعنى محافظى يوسف پاشايه ده مراجعت ايتشله ، بالخاصه مازەبانك تسليحى اصرار لايسته مشلردى . [۴] يوسف پاشا ، بو خصوصه قرار و برمك صلاحيتنه مالك بولونمادىنى جوابى و برمش و مراجعتدن صدراعظمى خبردار ايتشدى . بر مدت سوكر ا صدراعظمك قائمەسى كلدى . قائمەده اسوچ قرالى حقنده كى تكليف مسكوت كچيلور و مازەبا ايجون ده آشاغى يوقارى شو مطالعه سردايدىلوردى : « مازەبا مسئله سنده - مازەبانك روس تابعيتنده بولونماسى حسيه - روسلر الزام مشكل اولاجقدر . خطمانك قريم خانك يانه كوندريله سى ايجاب ايدر . خانلر ، قانونلر موجدنه كندىلرنيه دخيل دوشه نلرني تسليم ايتزلر ، مازەپاده بوسورتله قورتاريلش اولور . »

يوسف پاشا بو مطالعه نى موافق بولمادى . وضعيتى باشقا صورتده اداره يه قرار و بردى . روس اياچيلرني دعوت ايتدى ، روسلر ك حدودى تجاوز ايدەرك اسوجليلرى باصفه جرأت ايتدكلرني آجى برلسانله اخطار ايتدكدن سوكر ا عهدنامه ده برمتجى

- لطفاً ۱۷ نجى صحيفه يه كچيكر -

[۴] سرحد محافظلرينك حدود مسئله لرني

كوروشوب حل ايتمكه صلاحيتلرى واردى .

قرال ، درحال بندره حركت ايتدى . يوسف پاشا ، كندىسنى حرمتله قارشيلادى . [۱] قلعه خارچنده قرال ومعيتى ايجون اولرانشاسنى امر ايتدى . جريان ايدن وقابى ده استا وله يازدى . بادشاه ، كوندردىكي حكمله عبدالرحمن پاشاك عزىل و حبسنى ، آلدىنى پارا واسيرلر ك تماماً استردايدله اسوچ قرالنه اعاده سنى امر ايتدى . [۲] امر درحال اجرا ايدىلدى . فقط شارل ، عبدالرحمن پاشاك عزىل ، اسيرلر ك و بارانك اعاده سيله كافى درجه ده تطيب ايدىلش اولديغنى سويلر ك اوزى محافظى حقنده شفاعتده بولوندى . حكمك آلتنه شو سطرلر يازىلدى : « استانبول كلكه مك شرطيله اطلاق اولونمشدر . » [۳]

شارل ، بندره برلشدكدن سوكر ا كاتى نويكه باوثرله بادشاهه برتشكرنامه كوندردى . آرزو كرا آراده كى دوستلنى تقويه و تأييد و ايكي طرفك منفعتلرنيه اوبغون خصوصاتى شفاهاً عرض ايتك و طيفه سيله نويكه باوثرى ممتاز كوچوك ايلچى تعيين ايتدىكى بيلدىردى . بادشاه ، اسوچ اياچىسنى حضورينه قبول و كندىسنى التفات ايتدى ، شارله يازدىنى جوابده (مايبنده مصمم اولان و دادك انعقادينه لازم اولان شرائط و وسائلى) سويله شمكه و عهدنامه نى احضاره بندر محافظى يوسف پاشاك مأمور ايدىلدىكى بيلدىردى ، قيمتدار هديه لره كوندردى .

شارلك استانبول ايلچى تعيين ايتمەسى ، باب عالي نى روسيه ايله حربە تشويق ايتك مقصديله ابدى . سرايده و دولت اركانى آراسنده حربە طرفدار اولانلر ك بولونماسى ، تورك اردولرى واسطه سيله دشمنندن انتقام آلتق خصوصنده كى اميدلرني قوتله نديريوردى .

بو صيراده روسلر ك بغدادن حدودىنى كچەرك (جرنويچ) ه باصقين پايدقلىرى و اوراده بولونان اسوچ عسكرلرندن بر قسمنى اولدوردكلرى خبرى استانبول كلىدى . بو حادثه ، استانبولده هيچان و عصيتله قارشيلاندى ، حربە طرفدار اولانلر جوغالىدى . حكومت ، قرالى محافظه ايجون روسيه حدودلرينه عسكر كوندرمكه مجبور اولدى .

[۱] قرال يوسف پاشا ايله ايلك دفعه كوروشديكى زمان : « بز دولت عليه يه ايلچى كونده ره جكدك . مكر كندىمز كلك قسمت ايتش » ديه لطيفه ده بولونمشدى .

[۲] ممالك عثمانيه ده دمير باش شارل ؛ احمد

رفيق بك . صحيفه : ۱۳

[۳] عيني آر صحيفه : ۱۴

اونلر ك خوشلرينه كيدردى ، مناسب كورونوردى . هرايشه برمذا كره تقدم ايله ديكي ، و بومذا كره ده ، داها دوغروسى بالذات ايتك عقده سنى تشكيل ايله ديكي جهتله ، مقررانى تعيين ايتديرمش اولان بر ابراد براهين نمونه سى اورتابه قونمش اولوردى . بوكون ، ايشلرني تحريراً موضوع بحث ايتك اعتيادى تعميم ايتشدر : ابضاحات ، بلكه نطقلردن داها زياده ، « راپورلر » له باييلور ؛ بوندن باشقا ، تاريخك نظردقته لايق احوالده ايراد اولونان نطقلرى عيناً ضبط ايتمەنى ده استه نوغرافى تسهيل ايدىيور . بئناء عليه ك صيتى برنوئيتى احتياجى ، مؤرخك يازاجنى نطقى برطرف ايله مشدر : نطق ، عمومى بر قرارى انتاج ايتش اولان سبيلر ك صورت عموميه ده جانلى بر خلاصه سندن عارتندى . فقط - وائلر اورتابه قونمش ، واونلر ك حانى ابضاح ايلك كى قصه و جانلى بر اصولى برافقله تاريخك برشى غائب ايتمه مش اولدوغى محققيدر ؟ تاريخ ، بو واسطه دن فراغت ايتمكه ، فقيرلشمش ، صوغوقلاشمشدر . نطق ، عادتا ، اشخاص آراسنده ، محرله قار آراسنده برمحاوره تأسيس ايدىيوردى : اخلاقى صحنه ك ايجنه صوقيوردى . تن ، بونطقلر حقنده دييوركه : « برجوق فكرلرى احاطه ايتك ، برندن او برينه كچمك ، اونلر ك تسلىنى حس ايتك ، هيستك ده بذاته متين اولدقلىرى و بكديكريله تقويه اولوندقلىرى آكلامق ، اونلر جوكه دن و اكيله دن اونلر استناد ايتك ، وكافه سندنك ده مك برجله حالنده اولمايه مخصوص بر بنا تشكيل ايله دكلرني آكلامق ، عا كنه ايجين صاف وى نهايه برذوقدى . »

نطقك و برديكى بوقوت و جانليلق حسمى ، نيت - ليوك ائرنده اولدوغى قادر قدرتلى ، هيچ بربرده بولونماز . فطرنا خطيب اولدوغى ايجين ، اوبو جوشقونلقلره ، شوق ايله ، بوتون ايجنى دوكر ك داليور ، فكرى ، تشريح ايله ديكي ماضى ايجنده عادتا وجود كس ايدىيوردى . عصر حاضر مدنيتى « لاتين نطقى » نك اك مؤثر تربيه اصوللرندن برى اولدوغنى آكلامشه ، بو نتيجه نيت - ليوك يازدىنى نطقلر ك شعشعه سى سايه سنده در . ازمنه قديمه نك لسان و شيوه سنى نيت - ليو سايه سنده آكلايور . فكر ك و حركت ك نامتناهى آنانى ، مان قاوراناميه جق درجه ده ، نه قادر رقيق اولورسه اولسون ، اونلر بويازيلر ده تجلى ايدر ، و بويازيلرله خلاص اولشدر . بويله بر روح آينه سنى هانكى تشريح ، هانكى حكايه ارايه ايدر ؟ نيت - ليو ، بر « مؤرخ در » ، اوت ؛ اوتى اويله قبول ايتك لازمدر ؛ و بو سببن روماليدر . ويله ن قوتله دييوركه : « اونك نقل ايله ديكي وقعه قادر بويوك ، حتى (روما) قادر بويوك اولان شى ، اصل خطابتدر . » نيت - ليوك ائرنده كى مشهور كوزه لك ، حقيقه بويله در : او ، ناصل ايسته ديه ، اقتناع ده ايتدى ؛ جهان ازمنه قديمه مفكورده سنى ، روما مفكورده سنى اوقبول ايتديردى ، و داتماده ايتديريور . نيت - ليو ، دماغلرده تجسم ايتديريجى الهامى ايله بشرينك اك قدرتلى ميريلرندن برى اولدى ؛ هپسنى بركله ده خلاصه ايدەلم : اكر نيت - ليو يازماسه يدى ، بز فرانسزلر قورنەيه مالك اولامازدق .

احمد رفيع